

2014 m. pažangos siekiant nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo tikslų ataskaita

Turinys

Santrauka	3
Pagrindiniai 2014 m. ekonominiai ir energetiniai rodikliai	4
Pirminės ir galutinės energijos suvartojimas	5
Energijos suvartojimas pramonės ir transporto sektoriuose	7
Transportas	8
Energetika	10
Svarbiausios įgyvendintos teisėkūros ir ne teisėkūros priemonės, padedančios siekti bendrų nacionalinių 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslų	11
Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atitiktis energinio naudingumo reikalavimams	12
Energija, sutaupyta taikant nacionalines energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemas ar alternatyvias priemones	13

Santrauka

2014 m. pažangos siekiant nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo tikslų ataskaita (toliau – Ataskaita) suteikia pagrindą stebėti šalies pažangą, padarytą siekiant nacionalinių 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslų.

Ataskaitai parengti buvo naudojami Vyriausybės įstaigos Lietuvos statistikos departamento, koordinuojančio šalies oficialios statistikos rengimą ir kitų valstybės institucijų, įstaigų, įmonių bei organizacijų oficialiai pateikti duomenys.

Ataskaitoje pateikiami 2014 m. Lietuvos ekonominiai ir energetiniai rodikliai, bendrosios pirminės ir galutinės energijos bei energijos suvartojimo pramonės, transporto ir energetikos sektoriuose tendencijos. Taip pat duomenys, apie svarbiausias 2014–2015 m. įgyvendintas teisėkūros ir ne teisėkūros iniciatyvas, padedančias siekti nacionalinių 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslų, informacija, apie valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atitiktį energetinio naudingumo reikalavimams.

Atlikus surinktų duomenų analizę, 2010–2014 m. laikotarpiu galima išskirti šiuos pagrindinius pažangos, padarytos siekiant nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslų, aspektus:

- ✚ šalies BVP ir bendrojo energijos suvartojimo at(si)skyrimas;
- ✚ teisėkūros priemonių, padedančių siekti nacionalinių 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslų, gausa;
- ✚ gyventojų sąmoningumo didėjimas energijos suvartojimo srityje;
- ✚ mažėjantys nuostoliai (perdavimo ir skirstymo) tinkluose ir augančios įmonių investicijos į tinklų modernizavimą;
- ✚ Daugiabučių atnaujinimo (modernizavimo) programa, kurios dėka vyksta nuolatinis ilgalaikis šalies daugiabučių pastatų atnaujinimo procesas;
- ✚ mažėjančios energijos sąnaudos atskiruose ūkio sektoriuose.

2014 m. taikant nacionalines energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones Lietuvoje buvo sutaupyta **440,42 GWh** energijos.

Gerėjantys Lietuvos ekonominiai ir energetiniai rodikliai bei nuoseklus energetinio efektyvumo lygio artėjimas prie Europos Sąjungos vidurkio, turi teigiamos įtakos šalies konkurencingumui regioniniame ir globaliame lygmenyje bei prisideda prie šalies darnios plėtros.

Pagrindiniai 2014 m. ekonominiai ir energetiniai rodikliai

Šiame skyriuje pateikiami pagrindiniai 2014 m. šalies ekonominiai ir energetiniai rodikliai, pagal 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (toliau – Direktyva 2012/27/ES) XIV priedo 1 dalies a punkto reikalavimus (lentelė).

Lentelė. Pagrindinių 2013–2014 m. ekonominių ir energetinių rodiklių suvestinė

Rodiklis (mato vnt.)	Vertė		Pokytis	
	2013 m.	2014 m.	Skirtumas	Proc.
Bendrasis pirminės energijos suvartojimas, (ktne)	6980,3	7026,4	46,1	0,7
Bendrasis galutinės energijos suvartojimas ¹ , (ktne)	4725,0	4822,5	97,5	2,1
galutinės energijos suvartojimas pramonės sektoriuje, (ktne)	939,2	935,3	-3,9	-0,4
galutinės energijos suvartojimas transporto sektoriuje, (ktne)	1578,8	1751,5	172,7	10,9
galutinės energijos suvartojimas namų ūkių sektoriuje, (ktne)	1467,8	1401,5	-66,3	-4,5
galutinės energijos suvartojimas paslaugų sektoriuje, (ktne)	594,1	590,8	-3,3	-0,6
Bendroji pridėtinė vertė pramonės sektoriuje ² , (mln. eurų)	6731,2	6952,5	221,3	3,3
Bendroji pridėtinė vertė paslaugų sektoriuje ³ , (mln. eurų)	19235,3	19579,0	343,7	1,8
Namų ūkių disponuojamosios pajamos ⁴ , (eurų)	8915	9410	495	5,6
Bendrasis namų ūkių skaičius, (tūkst. vnt.)	1310	1309	-1	-0,1
BVP ⁵ , (mln. eurų)	31955,9	32924,95	969,05	3,0
Elektra, pagaminta šiluminėse elektrinėse, (GWh)	2807,3	2353,9	-453,4	-16,2
Kogeneracijos būdu pagaminta elektra, (GWh)	1665	1458	-207	-12,4
Šiluma, pagaminta šiluminėse elektrinėse, (ktne)	449,0	372,6	-76,4	-17,0
Kogeneracinėse elektrinėse pagaminta šiluma, įskaitant pramonės įmonių liekamąją šilumą, (ktne)	672,7	631,3	-41,4	-6,2
Kuro sąnaudos šiluminėse elektrinėse, (ktne)	908,9	744,3	-164,6	-18,1
Kuro sąnaudos kogeneracinėse elektrinėse, (ktne)	605,5	518,7	-86,8	-14,3
Transportavimo ir paskirstymo nuostoliai, (ktne)	203,7	196,0	-7,7	-3,8
Bendrasis keleivio kilometrų skaičius, (mln. km)	4334	4549	215	5,0
Bendrasis tonkilometrų skaičius, (mln. tkm)	40247	42943	2696	6,7
Gyventojų skaičius ⁶ , (tūkst. vnt.)	2958	2933	-25	-0,8
Centralizuotai tiekiamos šilumos gamyba ⁷ , (TWh)	9,2	8,3	-0,9	-9,8
Kuro sąnaudos centralizuotai tiekiamos šilumos gamybai ⁸ , (ktne)	1251,6	1069,0	-182,6	-14,6

Šaltinis: Vyriausybės įstaiga Lietuvos statistikos departamentas

2013–2014 m. galutinės energijos suvartojimas pramonės sektoriuje nekito (-0,4 proc.), transporto sektoriuje galutinės energijos suvartojimas išaugo (10,9 proc.). Šių sektorių energijos vartojimo pokyčių tendencijų detalesnė apžvalga bei vertinimai pateikiami vėlesniuose skyriuose (Pramonė ir Transportas).

¹Neperskaičiuota klimatinėms sąlygoms.

²Grandininio susiejimo metodas.

³Grandininio susiejimo metodas.

⁴Piniginės ir natūrinės pajamos vienam namų ūkiui.

⁵Grandininio susiejimo metodas.

⁶Gyventojų vidutinis metinis skaičius.

⁷Papildomi duomenys, pateikiami vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1099/2008 dėl energetikos statistikos.

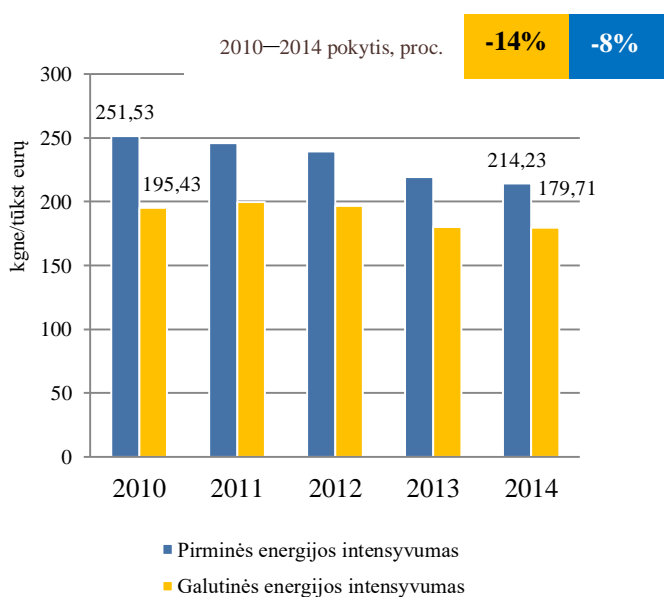
⁸Papildomi duomenys, pateikiami vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1099/2008 dėl energetikos statistikos.

Pirminės ir galutinės energijos suvartojimas

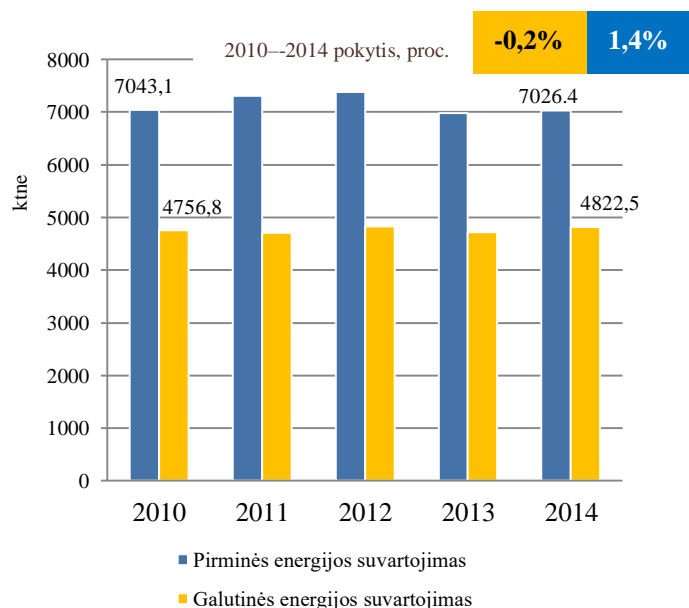
2010–2014 m. laikotarpiu šalies ūkio energijos intensyvumas nuosekliai mažėjo (pirminės energijos – 14,8 proc., galutinės – 8 proc.). Šis energijos intensyvumo rodiklis nurodo, kiek energijos sąnaudų teko konkrečiam kiekiui prekių ir paslaugų šalyje sukurti (šalies ūkio energijos sąnaudų ir bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) santykis).

Sumažėjęs šalies ūkio energijos intensyvumas rodo, jog pirminės ir galutinės energijos sąnaudos 2010–2014 m. laikotarpiu beveik nekito (pirminės mažėjo 0,23 proc., galutinės didėjo 1,38 proc.), tačiau šalies BVP šiuo laikotarpiu augo (17,13 proc.).

Energijos intensyvumas šalies ūkyje

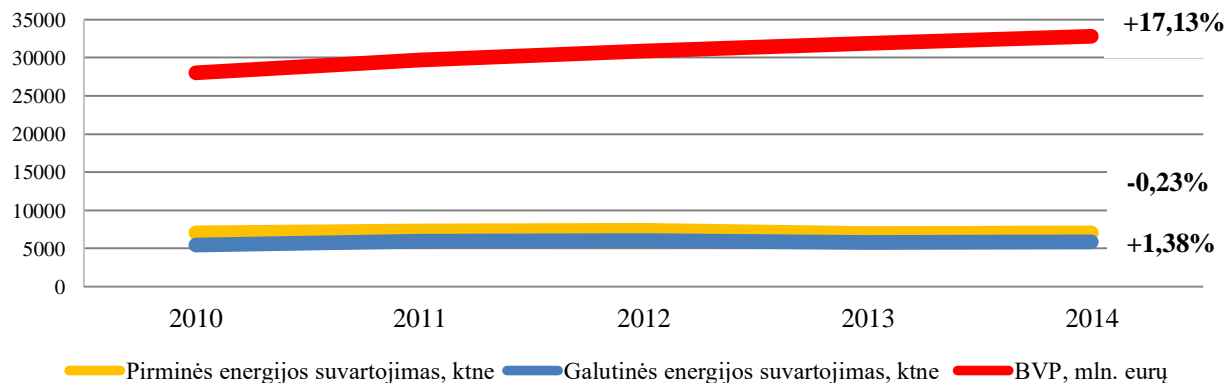
Energijos suvartojimas šalyje

Šaltinis: Vyriausybės įstaiga Lietuvos statistikos departamentas

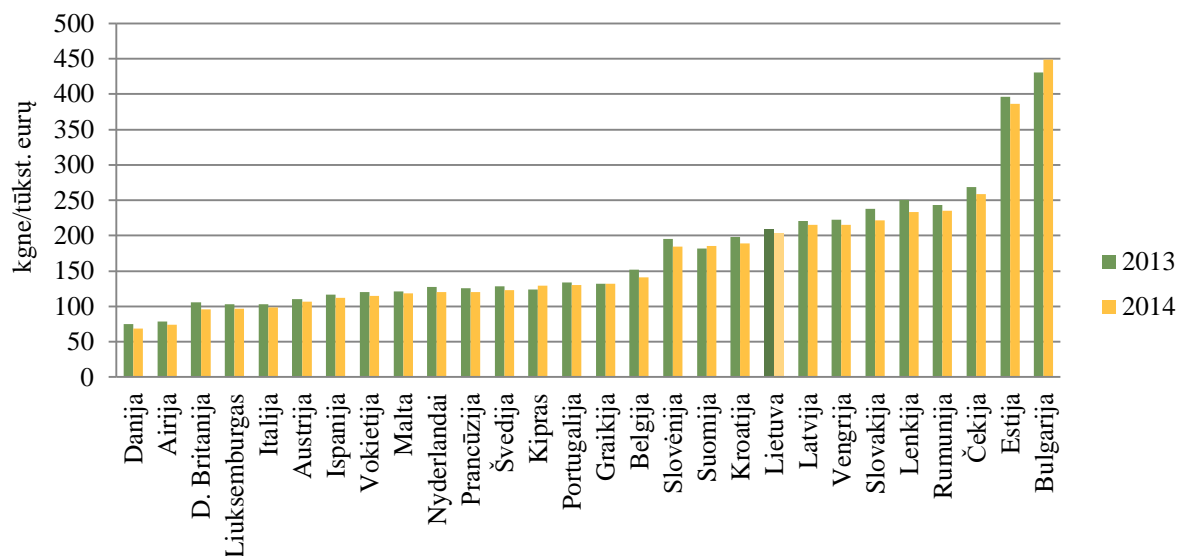
2010–2014 m. šalyje buvo sukurta 17,13 proc. daugiau prekių ir paslaugų, tačiau su tuo pačiu energijos kiekiu.

Pirminės ir galutinės energijos suvartojimas ir šalies BVP

Šaltinis: Vyriausybės įstaiga Lietuvos statistikos departamentas

Energijos intensyvumas Europos Sąjungos valstybėse narėse

Šaltinis: EUROSTAT

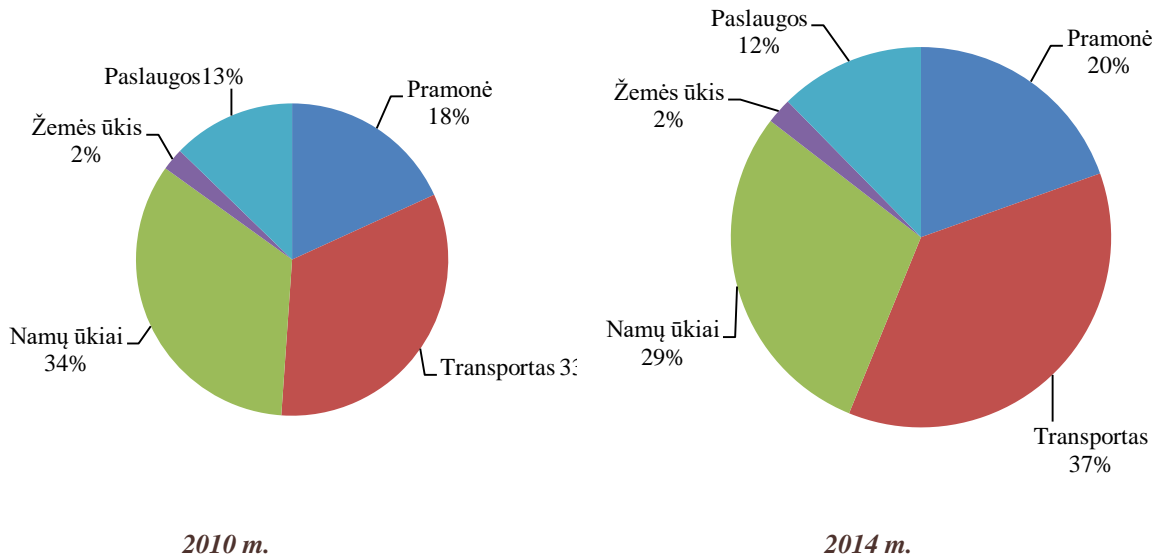
Lietuvos pirminės energijos intensyvumas 2010–2014 m. sumažėjo 17 proc. ir buvo mažiausias tarp trijų Baltijos šalių – 203 kg naftos ekvivalento 1000 eurų. Palyginimui Latvijos 215 kgne/1000 eurų, o Estijos – 386 kgne/1000 eurų.

2010–2014 m. galutinės energijos suvartojimas pagal sektorius: didžiausias energijos suvartojimo pokytis šiuo laikotarpiu fiksuotas transporto (12,9 proc.), namų ūkių (-12,1 proc.) ir pramonės (9,1 proc.) sektoriuose, mažesnis žemės ūkio (-4,6 proc.) ir paslaugų (-1,7 proc.).

Energijos suvartojimo transporto sektoriuje augimą galima paaiškinti augančia sektoriaus pridėtine verte, nuosekliai augančiais krovinių ir keleivių vežimo srautais bei efektyvia valstybės institucijų kova su kontrabandinių degalų (dyzelino) patekimu į šalies teritoriją iš trečiųjų valstybių (skyrus Transportas).

Namų ūkių sektoriuje energijos suvartojimo mažėjimo tendencijos aiškinamos gyventojų sąmoningumo ir informuotumo augimu, taip pat valstybės institucijų bei pačių gyventojų įgyvendinamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių gausa (skyrus Energija, sutaupyta taikant nacionalines energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemas ar alternatyvias priemones).

Galutinės energijos suvartojimas pagal sektorius, proc

Šaltinis: Vyriausybės įstaiga Lietuvos statistikos departamentas

Energijos suvartojimas pramonės ir transporto sektoriuose

Šiame skyriuje detaliau apžvelgiami sektoriai, kuriuose energijos suvartojimas, Direktyvos 2012/27/ES XIV priedo 1 dalies a punkto reikalaujama laikotarpiu, išliko stabilus arba augo.

Pramonė

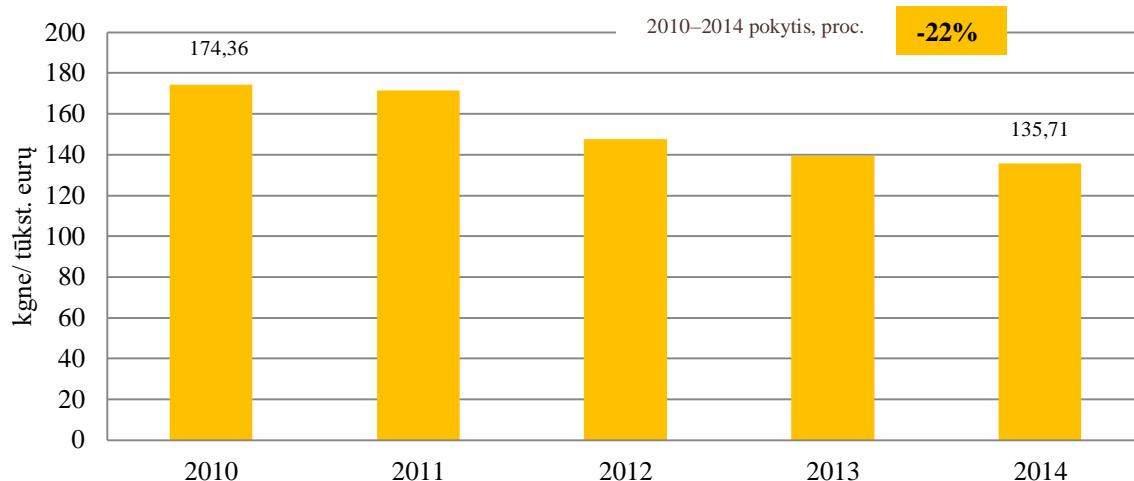
Galutinės energijos suvartojimas pramonės sektoriuje 2010–2014 m. augo 9,1 proc. Šis augimas daugiausia buvo sąlygotas sektoriaus prisitaikymo prie pasikeitusių rinkos sąlygų. Po ekonominės krizės Lietuvos pramonė pasikeitė, visų pirma, išaugo jos orientacija į eksportą, augo gaminamos produkcijos kiekiai.

Lietuvos pramonės dalis nuo BVP pamažu didėjo. 2010–2014 m. svarbiu Lietuvos ekonomikos elementu buvo eksportas, o didžiąją dalį šalies eksporto ir sudarė pramonės produkcija.

2010–2014 m. energijos intensyvumas pramonės sektoriuje mažėjo 22 proc. Energijos sąnaudos šiuo laikotarpiu išaugo 9,1 proc., o sektoriaus pridėtinė vertė net 40,1 proc. Taigi šiuo laikotarpiu su santykinai didesnėmis sąnaudomis (9,1 proc.) buvo sukurta daug didesnė sektoriaus pridėtinė vertė (40,1 proc.).

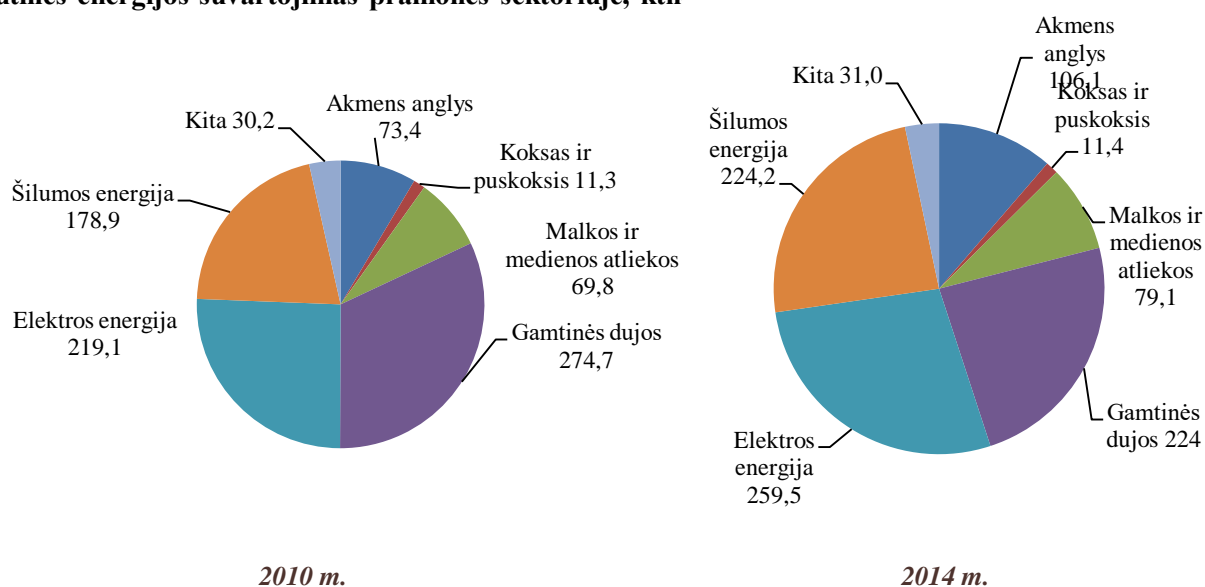
Šis pokytis daugiausia buvo sąlygotas efektyvesnių bei modernesnių technologijų, pažangesnių įrenginių bei veiklos metodų įdiegimo ir taikymo sektoriuje.

Energijos intensyvumas pramonės sektoriuje

Šaltinis: Vyriausybės įstaiga Lietuvos statistikos departamentas

Galutinės energijos suvartojimas pramonės sektoriuje, ktn

Šaltinis: Vyriausybės įstaiga Lietuvos statistikos departamentas

Transportas

Galutinės energijos suvartojimas transporto sektoriuje 2010–2014 m. augo 12,9 proc. Šis augimas daugiausia buvo sąlygotas augančio dyzelino (gazolio) suvartojimo.

2010–2014 m. laikotarpiu dyzelino (gazolio) suvartojimas išaugo 23,5 proc., automobilių benzino sumažėjo 31 proc., suskystintų naftos dujų sumažėjo 18 proc., kitų kuro rūšių suvartojimas šiuo laikotarpiu išaugo.

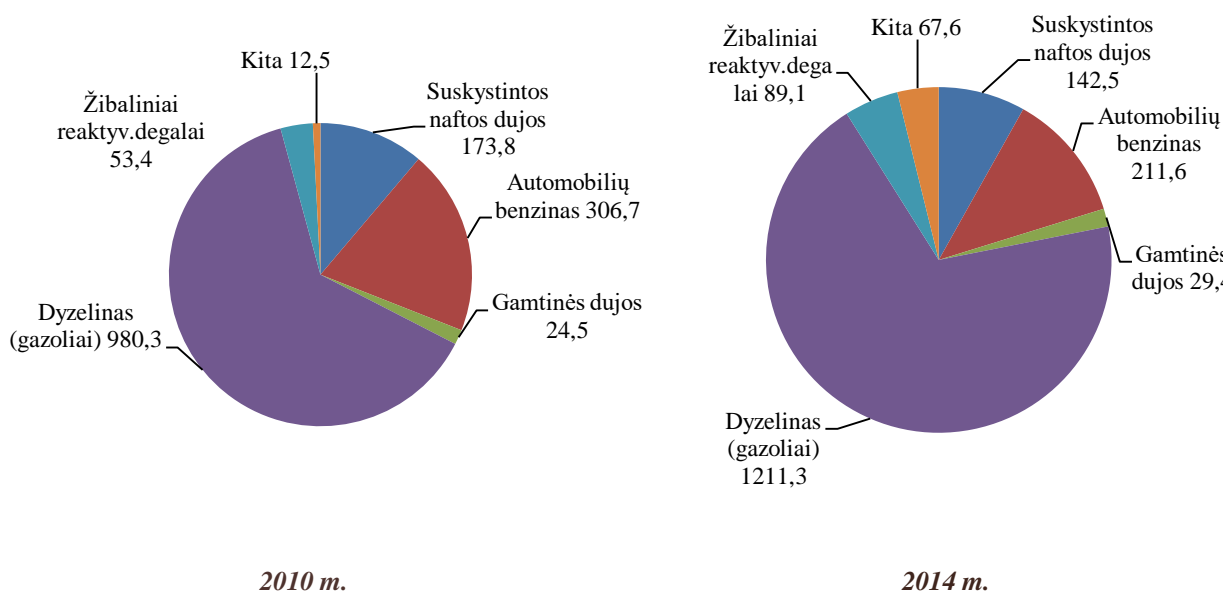
Šis didelis dyzelino (ypač 2014 m.) suvartojimo augimas aiškinamas sugriežtinta sienos apsauga ir kontrabandinių degalų patekimo į Lietuvos rinką iš trečiųjų šalių apribojimu.

2014 m. vasario mėn. Lietuvoje pradėjo galioti tvarka, pagal kurią Lietuvos muitininkams buvo suteikta teisė iš sunkvežimių vairuotojų reikalauti raštu deklaruoti įvežamo kuro kiekį –

kirsdami sieną vežėjai turi deklaruoti įvežamą degalų kiekį. Jeigu nustatoma, kad degalų kiekis neatitinka nuvažiuoto atstumo, vežėjas privalėjo sumokėti mokesčius valstybei.

2014 m. įvedus degalų patekimo į Lietuvą apribojimus, dyzelino suvartojimas šalyje išaugo nuo 1044,5 tūkst. tne (2013 m.) iki 1211,3 tūkst. tne (2014 m.).

Galutinės energijos suvartojimas transporto sektoriuje, ktne

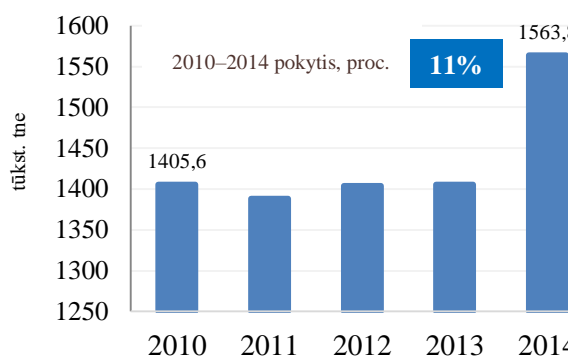
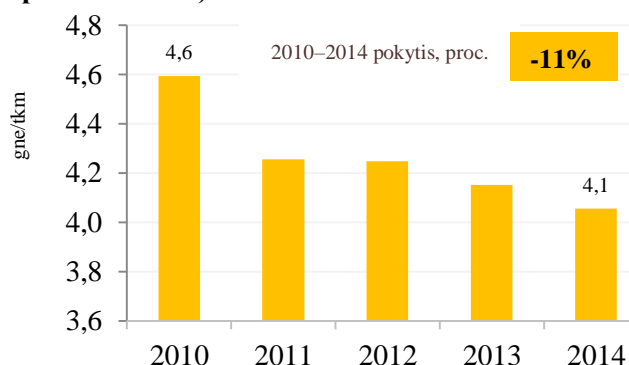

Šaltinis: Vyriausybės įstaiga Lietuvos statistikos departamentas

Išaugusiam energijos suvartojimui transporto sektoriuje įtakos turėjo ir išaugusi sektoriaus bendroji pridėtinė vertė (toliau – BPV). Transporto veikloje 2013 m. buvo sukurta 12,9 proc. šalies BPV. 2014 m., palyginti su 2013 m., krova Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste padidėjo 9,0 proc. – iki 36,4 mln. t, Būtingės terminale ji sumažėjo 18,2 proc. – iki 7,3 mln. t, tačiau geležinkeliais vežta 49,0 mln. t, arba 2,0 proc., daugiau. Šalies eksportuojamų transporto paslaugų vertė buvo didesnė nei importuojamų, todėl išorinis transporto paslaugų balansas buvo teigiamas.⁹

Energijos sąnaudos geležinkelių transporte 2010–2014 metais sumažėjo 10,8 proc. Šis sumažėjimas sietinas su geležinkelių transporto esamos įrangos modernizavimu ir atnaujinimu, Europos Sąjungos bei kitų fondų lėšų panaudojimu modernizavimo projektams įgyvendinti.

⁹Lietuvos Respublikos ūkio ministerija – Lietuvos ekonomikos apžvalga, 2015 m.

Energijos sąnaudos kelių transporte**Energijos sąnaudos geležinkelių transporte (1t. pervežti 1 km.)**

Šaltinis: Vyriausybės įstaiga Lietuvos statistikos departamentas

Energetikos sektorius

2010–2014 m. energetikos įmonės mažino nuostolius (perdavimo ir skirstymo) tinkluose ir investavo į tinklų modernizavimą.

Perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatorių investicijos į elektros tinklų ir pastočių rekonstrukciją bei modernizavimą 2010–2014 m. laikotarpiu siekė 721 mln. eurų.

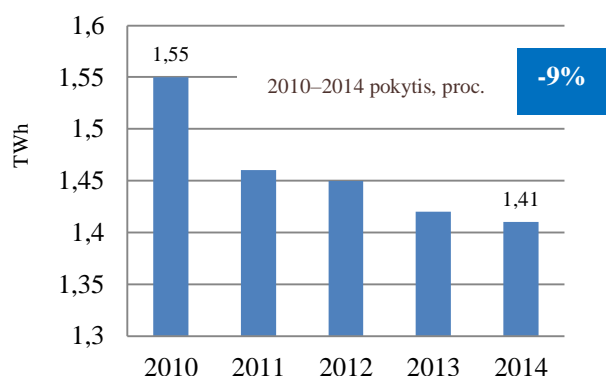
Lietuvos elektros perdavimo sistemos operatorius 2010–2014 m. laikotarpiu sumažino elektros energijos nuostolius perdavimo tinkle ir sutaupė 3,78 GWh. 2014 m. buvo rekonstruota Panevėžio 330/110/10 kV pastotė, tęsiamos Alytaus, Klaipėdos ir Šiaulių 330/110/10 kV pastočių rekonstrukcijos, kurias atlikus planuojama pasiekti didesnę elektros energijos sunaudojimo savosioms reikmėms efektyvumą.

Lietuvos elektros skirstymo įmonės 2010–2014 m. siekė sumažinti elektros energijos nuostolius skirstomuosiuose tinkluose ir nuostolius sumažino 12 proc. dėl skirstomųjų tinklų linijų ir transformatorinių pastočių rekonstrukcijos.

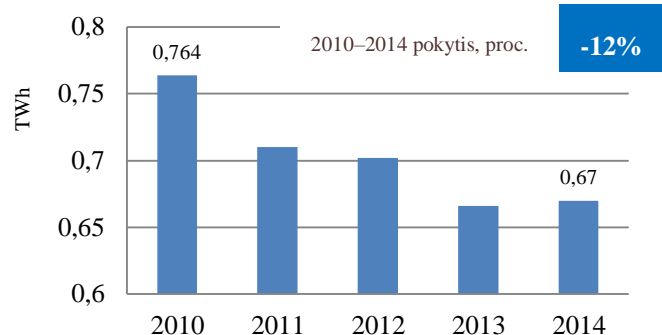
Energetikos įmonės, tiekiančios ir gaminančios šilumos energiją, diegė šias energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones – rekonstravo šilumos trasas, išmontavo kanalinius šilumos tinklus ir klojo bekanalius, turinčius geresnę šilumos izoliaciją, panaikino keturvamzdę šilumos tiekimo sistemą, modernizavo karšto vandens tiekimo sistemos galutinių vartotojų šilumos punktus.

2010–2014 m. šilumos technologiniai nuostoliai tinkluose buvo sumažinti 9 proc., nuo 1,55 iki 1,41 TWh.

Šilumos technologiniai nuostoliai tinkluose

Nuostoliai elektros skirstomuosiuose tinkluose ir elektros energija savosioms reikmėms

Šaltinis: Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija – Elektros energijos rinkos stebėsenos ataskaitos už 2010–2014 m.

Svarbiausios įgyvendintos teisėkūros ir ne teisėkūros priemonės, padedančios siekti bendrų nacionalinių 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslų

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai:

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimas Nr. 621 „Dėl perkančiosioms organizacijoms taikomų energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų prekėms, paslaugoms ir pastatams“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 25 d. nutarimas Nr. 213 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. Nutarimo Nr. 1213 „Dėl daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos patvirtinimo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimas Nr. 1328 „Dėl Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymai:

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. gruodžio 17 d. įsakymas Nr. 1-295 „Dėl Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašo 2016 metams patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. 1-291 „Dėl Valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų nuo 250 iki 500 kv. metrų sąrašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. spalio 19 d. įsakymas Nr. 1-235 „Dėl Energijos vartojimo audito, kurį privalo atlikti įmonės pagal 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo 8 straipsnio 4 ir 6 dalių bei VI priedo nuostatų reikalavimus, atlikimo gairių aprašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. rugsėjo 23 d. įsakymas Nr. 1-221 „Dėl Energijos taupymo paslaugų teikėjo (ETPT) modelio įgyvendinimo tipinių dokumentų patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. birželio 18 d. įsakymas Nr. 1-154 „Dėl Prekių, išskyrus kelių transporto priemones, kurioms viešųjų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, sąrašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. 1-111 „Dėl atrinktų valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų tinkamų atnaujinimui 2015 metams sąrašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymas Nr. 1-299 „Dėl teisės rengti energijos vartojimo įrenginiuose ir technologiniams procesams auditą atliekančių specialistų mokymo kursus suteikimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. gegužės 30 d. įsakymas Nr. 1-149 „Dėl Energijos vartojimo efektyvumo veiksmų plano patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. kovo 13 d. įsakymas Nr. 1-47 „Dėl valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų tinkamų atnaujinimui sąrašo sudarymo metodikos patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. gegužės 18 d. įsakymas Nr. D1-410 „Dėl Savivaldybių viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo projektų rengimo ir atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Savivaldybių tarybų sprendimai:

Birštono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 22 d. sprendimas Nr. TS-262 „Dėl Birštono miesto centrinės dalies kvartalo energinio efektyvumo didinimo programos patvirtinimo“.

Utenos rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 22 d. sprendimas Nr. TS- 354 „Dėl Utenos miesto Aukštakalnio kvartalo energinio efektyvumo didinimo programos patvirtinimo“.

Skuodo rajono savivaldybės tarybos 2014 m. balandžio 24 d. sprendimas Nr. T9-99 „Dėl Skuodo rajono energinio efektyvumo didinimo daugiabučiuose namuose programos patvirtinimo“.

Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. rugpjūčio 28 d. sprendimas Nr. T-146 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės energinio efektyvumo didinimo daugiabučiuose namuose programos patvirtinimo“.

Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 25 d. sprendimas Nr. V17-307 „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės energinio efektyvumo didinimo daugiabučiuose namuose programos patvirtinimo“.

Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 12 d. sprendimas Nr. TS-317 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės energinio efektyvumo didinimo daugiabučiuose namuose programos (II etapas) patvirtinimo“.

Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atitiktis energinio naudingumo reikalavimams

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų patalpų plotą pagal Direktyvos 2012/27/ES XIV priedo 1 dalies c ir d punktų reikalavimus.

2014 ir 2015 m. buvo sudaryti valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų sąrašai ir patvirtinti Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. 1-7 „Dėl Valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų sąrašo“ bei Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. 1-291 „Dėl Valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų nuo 250 iki 500 kv. metrų sąrašo patvirtinimo“.

Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų, kurių bendrasis plotas 250 – 500 m², 7 489 m² pastatų ploto neatitiko minimalių energinio naudingumo reikalavimų (C energinio naudingumo klasės), o pastatų, kurių plotas yra per 500 m², – 1 068 759 m² pastatų ploto. Planuojama, kad pastatų atnaujinimo projektai prasidės 2016 m.

Per 2014 m. centrinės valdžios institucijos pateikė duomenis, kad nenaudoja ir atsisako 33 447 m² pastatų ploto, kurių visų energinio naudingumo klasės yra E arba dar žemesnės (itin neefektyvūs pastatai), naujai įsigyti iš viso 2 pastatai (16 363,82 m²), kuriems suteikta energinio naudingumo B klasė.

Energija, sutaupyta taikant nacionalines energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemas ar alternatyvias priemones

1. Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 213 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimo Nr. 1213 „Dėl daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeista Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa siekiant įgyvendinti Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio reikalavimus iki 2020 metų.

Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa skirta skatinti daugiabučių namų atnaujinimą (modernizavimą). Programos tikslas – iki 2020 m. pabaigos sumažinti šiluminės energijos (kuro) sąnaudas daugiabučiuose namuose, pastatytuose pagal galiojusius iki 1993 m. statybos techninius normatyvus, ne mažiau kaip 20 proc., tai yra skaičiuojamąsias metines šiluminės energijos (kuro) sąnaudas šiuose namuose iki 2020 m. pabaigos sumažinti ne mažiau kaip 1 000 GWh per metus.

Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos uždaviniai:

1. Užtikrinti šios programos reikalavimus atitinkančių daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų finansavimą ir įgyvendinimą – teikti lengvatinius kreditus ir kitą įstatymų nustatytą valstybės paramą butų ir kitų patalpų savininkams, skatinti butų ir kitų patalpų savininkų iniciatyvą įgyvendinti energiją taupančias priemones.

Vadovaujantis Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimo stebėsenos duomenimis, kuriuos pateikė Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir viešoji įstaiga Būsto energijos taupymo agentūra, 2014 m. buvo atnaujinti 123 daugiabučiai pastatai. Galutiniai

duomenys apie sutaupyta energiją bus gauti tik įvertinus visą 2015–2016 m. šildymo sezoną, todėl Ataskaitoje pateikiami preliminarūs duomenys. Preliminariais vertinimais sutaupytos energijos kiekis sudarys **25,3 GWh**.

2. Plėtoti visuomenės informavimą, švietimą ir mokymą pastatų energinio naudingumo didinimo, jų atnaujinimo (modernizavimo), energijos taupymo klausimais.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pateiktais duomenimis, 2014 m. įgyvendinant Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos 2 uždavinį t. y. skatinti daugiabučių namų butų savininkus modernizuoti namus, kurių energijos vartojimas neefektyvus, surengti 28 seminarai gyventojams, juos atstovaujančioms ir vienijančioms organizacijoms, 20 mokymų bendrojo naudojimo objektų valdytojų kvalifikacijai kelti ir 7 komunikacijos įgūdžius stiprinantys mokymai Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą įgyvendinančių institucijų ir kitų institucijų atstovams. Nacionalinėje, regioninėje spaudoje ir internetinėje žiniasklaidoje paskelbtos 78 publikacijos informuojančios apie šią programą, jos įgyvendinimą, modernizavimo naudą. Pagaminti ir išplatinti reklaminiai suvenyrai ir informacinė medžiaga (lankstinukai ir plakatai) visuomenei apie Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą ir jos privalumą. Parengti 5 tipiniai modernizavimo projektai Klaipėdos miestui. Surengtos 2 metinės ataskaitinės konferencijos.

UAB „Baltijos tyrimai“ 2014 m. pradžioje atlikto sociologinį tyrimą, kuriuo siekta nustatyti Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos viešinimo veiksmingumą, kaip gyventojai informuoti apie programą, energijos taupymo galimybes ir ekonominį naudingumą, valstybės paramos sąlygas bei teikimo tvarką. Pagal tyrimo rezultatus 57 proc. respondentų gyvena nemodernizuotose daugiabučiuose ir pusė iš jų sutiktų modernizuoti savo daugiabutį.

UAB „Factus dominus“ 2014 m. atliko du kiekybinius visuomenės nuomonės tyrimus, kuriais siekta išsiaiškinti daugiabučių namų gyventojų informuotumą apie Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą ir kitas energijos taupymo galimybes, ketinimą dalyvauti šioje programoje arba savarankiškai diegti energijos taupymo priemones, nuomonę apie ekonominį energijos taupymo naudingumą, taip pat šios programos finansavimo ir valstybės paramos sąlygas, jos teikimo tvarką. Gyventojų pasitikėjimas Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa auga. Daugiau nei pusė respondentų nurodė, jog renovacijos modelis yra patrauklus ar labai patrauklus. Apie šią programą girdėjo 71,7 proc., daugiau nei pusė iš jų mano, kad informacijos apie Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą pakanka.

2014 m. daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkų buvo įgyvendintos 1798 energiją taupančios priemonės. Šilumos energijos sąnaudas mažinančios priemonės – šildymo sistemos modernizavimas, butų ir kitų patalpų langų keitimas, laiptinės langų ir durų keitimas, rūšio perdangos šiltinimas ir kt. Galutiniai duomenys apie sutaupyta energiją bus gauti tik įvertinus visą 2015–2016 m. šildymo sezoną, todėl Ataskaitoje pateikiami preliminarūs duomenys. Preliminariais vertinimais sutaupytos energijos kiekis sudarys **41,12 GWh**. Bendras pagal priemonę sutaupytos energijos kiekis – **66,42 GWh**.

2. Akcizai ir mokesčiai degalams

Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9(a) punkte numatyta galimybė įvertinti degalams nustatytų akcizų ir mokesčių, viršijančių ES mastu nustatytus minimalius dydžius, įtaką sutaupyta energijai.

Remiantis Statistikos departamento pateiktais duomenimis 2014 m. Lietuvoje buvo sunaudota apie 1400 mln. litrų dyzelino, 268 mln. litrų benzino ir 241 mln. litrų suskystintų naftos dujų. Lietuvoje degalams buvo taikytas 21 proc. pridėtinės vertės mokestis t. y. 6 procentais didesnis nei Europos Sąjungos nustatytas 15 proc. minimalus dydis. Taip pat benzinui taikytas akcizas 21 proc. (+0,07 euro/l) viršijo nustatytą Europos Sąjungos minimalų akcizo dydį benzinui, o akcizas suskystintoms naftos dujoms yra 243 proc. (+0,09 euro/l) didesnis už ES minimalų akcizo dydį suskystintoms naftos dujoms. Susumavus didesnių mokesčių ir akcizų įtaka galima teigti, kad benzino kaina buvo 14 proc., dyzelino – 5 proc., o suskystintų naftos dujų – 28 proc. aukštesnės dėl didesnių mokesčių ir akcizų nei numatyta Europos Sąjungoje. Trumpojo laikotarpio kainų elastingumo dydžiai benzinui -0,49, dyzelinui ir suskystintoms naftos dujoms atitinkamai -0,17 paimti iš Švedijos mokslininkų atlikto tyrimo dėl kuro ir energijos kainų elastingumo (*Regeringskansliet, Finansdepartement, 19 March 2013. Bensin- och dieselkonsumtion i Sverige – ekonometrisk skattningar av priselasticiteter. Author Runar Brännlund, CERE, Umeå Universitet.*).

Atsižvelgiant į Lietuvoje parduotų degalų (benzino, dyzelino ir suskystintų naftos dujų) kiekį ir paklausos elastingumą pagal Direktyvos 2012/27/ES V priedo 3 punkte nustatytus reikalavimus bei įvertinus kitų šalių (Švedijos, Suomijos, Estijos) patirtį skaičiuojant mokestinių energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įtaką degalų suvartojimui, apskaičiuota, kad 2014 metais dėl kurui taikytų didesnių mokesčių ir akcizų buvo sutaupyta **374 GWh** energijos.

2014 m. taikant nacionalines energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones Lietuvoje buvo sutaupyta **440,42 GWh** energijos.